

Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram

Bakgrund, aktuella ändringar och stöd till skolhuvudmän

Riksdagsbeslut den 6 april

Alla nationella yrkesprogram i gymnasieskolan ska innehålla det som krävs för att eleverna ska uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. För att det ska vara möjligt utan att minska yrkesförberedelsen ska också programmets omfattning utökas, vad gäller både gymnasiepoäng och garanterad undervisningstid. Det ska dock vara möjligt att välja bort grundläggande behörighet

Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023 och tillämpas första gången på utbildningar som påbörjas höstterminen 2023

Yrkesprogrammets omfattning utökas upp till 2 800 gymnasiepoäng

Yrkesprogrammen barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet ska utökas till 2 700 gymnasiepoäng och övriga yrkesprogram ska utökas till 2 800 gymnasiepoäng

Utökningen gäller även yrkesprogram med avvikelser som exempelvis särskilda varianter, utbildningar med egna examensmål och nationellt godkända idrottsutbildningar

”Förslagen bedöms gynna kompetensförsörjningen och underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden”

”En elev som har klarat av ett fullständigt program i gymnasieskolan kommer därmed att ha betyg i en omfattning om 2 500–2 800 gymnasiepoäng enligt en individuell studieplan”

”Syftet med förslagen är att göra yrkesprogrammen mer attraktiva för elever som inte har bestämt sig för om de vill studera vidare efter gymnasieskolan eller inte”

Regeringens proposition 2021/22:94 Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram

”Möjligheten för huvudmän att erbjuda elever att läsa det som krävs för grundläggande behörighet inom ramen för programfördjupningen ska också finnas kvar. Därmed kommer även dagens möjligheter att uppnå grundläggande behörighet inom ramen för 2 500 gymnasiepoäng att finnas kvar”

”Elever på yrkesprogram har visserligen redan i dag rätt att läsa det som krävs för grundläggande behörighet, men det fungerar inte alltid i praktiken”

Angående poäng och poängomfattning

Ur regeringens proposition 2021/22:94

”I samband med införandet av gymnasiepoäng gjordes antagandet att en gymnasieutbildning bedrivs under 100 effektiva veckor och att tre års heltidsstudier därför skulle innebära en omfattning på 2 500 gymnasiepoäng.

Det innebar att poängsystemet skulle utgå från att varje veckas heltidsstudier motsvarar i genomsnitt 25 gymnasiepoäng, dvs. 5 gymnasiepoäng per dag (prop. 1997/98:169 s. 27 f.).

Att tänka på...

Ur 16 kap skollagen (2010:800)

- Yrkesprogrammen genomförs även fortsättningsvis på tre år
- Elever på yrkesprogram ska få välja bort grundläggande behörighet
- Elevernas garanterade undervisningstid utökas
- Omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande i lärlingsutbildningen ska inte ändras. Vid beräkningen av hur stor del av utbildningen som ska förläggas till en arbetsplats ska det bortses från det som eleven får välja bort

Att tänka på...

Ur 4 kap. gymnasieförordningen (2010:2039)

När får en elev välja bort behörighetsgivande kurser?

”En elev som vill välja bort en kurs enligt andra stycket ska anmäla det till rektorn senast vid utgången av terminen före den termin kursen ska påbörjas.”

Utökat program

”En elev får delta frivilligt i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). Ett beslut om att en elev får följa ett utökat program fattas av rektorn.”

Att tänka på...

Kraven för examen ska inte höjas – ur regeringens proposition 2021/22:94

Yrkesexamen

”Även om yrkesprogrammets omfattning ska utökas till att omfatta fler gymnasiepoäng ska kraven för en yrkesexamen inte höjas. För att en elev på ett yrkesprogram ska få en gymnasieexamen behöver eleven ha godkända betyg på en utbildning som omfattar minst 2 250 gymnasiepoäng och som innefattar 100 gymnasiepoäng i vart och ett av ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik”

Gymnasieexamen

”Ett fullständigt yrkesprogram, beroende på elevens studieplan, kan variera mellan 2 500, 2 700 och 2 800 gymnasiepoäng”

”Syftet med förslagen i denna proposition är att underlätta för elever att läsa det som krävs för grundläggande behörighet, inte att vare sig sänka eller höja kraven för att få examen”

Yrkesprogram – hur blir det i praktiken?

Programstrukturerna...

- Det är den *gymnasiegemensamma delen* som utökas från 600p till 900p
- Utökningen av programmen avser endast gymnasiegemensamma kurser och inte yrkeskurser
- Behörighetsgivande kurser inom barn- och fritidsprogrammet, hotell- och turismprogrammet och vård- och omsorgsprogrammets *programgemensamma del* flyttas till den *gymnasiegemensamma delen* med en fotnot om att den aktuella kursen inte kan väljas bort

Så här ser ordinarie upplägg på yrkesprogram ut idag

2500 poäng

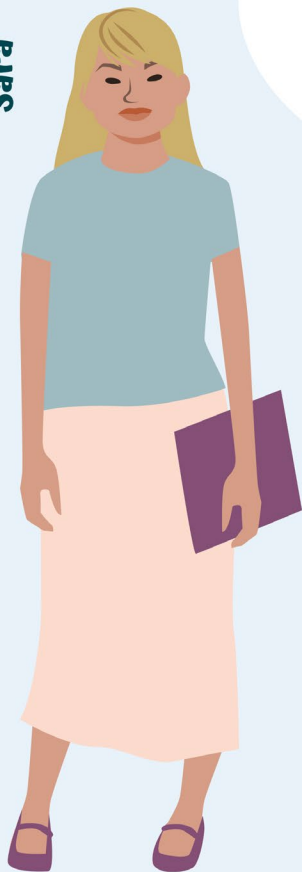
Så här kommer ordinarie upplägg på yrkesprogram se ut från och med hösten 2023

2 700 eller 2 800 poäng

Barn- och fritidsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet omfattar totalt **2 700 poäng**. Övriga yrkesprogram omfattar **2 800 poäng**.

Sara

Jag läser enligt mitt
programs ordinarie
studieplan.

2 700 eller 2 800 poäng

Barn- och fritidsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet omfattar totalt **2 700 poäng**. Övriga yrkesprogram omfattar **2 800 poäng**.

En elev kan även välja andra sätt att lägga upp sina studier beroende på program

Kim

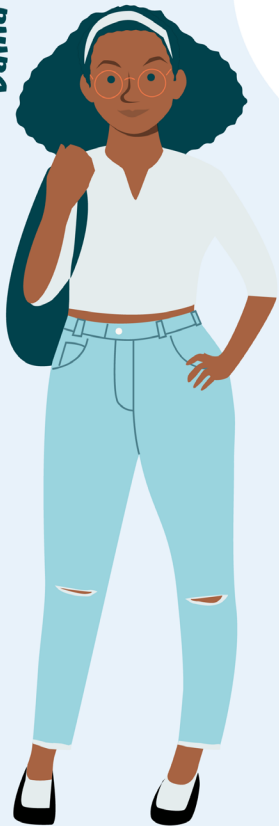
En av de behörighets-
givande kurserna har
huvudmannen lagt i program-
fördjupningen. De andra två
kurserna läser jag som
individuellt val.

2500 poäng

Då programmen skiljer sig åt så behöver du titta i programstrukturerna för respektive yrkesprogram om detta upplägg passar just ditt program.

Dania

På mitt program ingår en behörighetsgivande kurs i den gymnasiegemensamma delen. De andra två kurserna läser jag inom programfördjupningen.

2500 poäng

Detta upplägg fungerar på Barn- och fritidsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet där en behörighetsgivande kurs ingår i den gymnasiegemensamma delen.

Nicolas

Jag har valt att välja
bort grundläggande
behörighet men tillgodogör
mig en gymnasieexamen
ändå.

2500 poäng

Mer information

Grundläggande behörighet yrkesprogram (2700/2800 poäng)

- Webbssidor
  - skolverket.se/grundlaggandebehorighet
  - utbildningsguiden.skolverket.se (för elever)
- Filmer
  - Film för organisation: <https://youtu.be/yth7l4H3jHg>
  - Film för elever: <https://youtu.be/ZjinhEgECZA>

Skolverket